

Programové návrhy KDU-ČSL / EDS vztahující se ke zlepšení vymahatelnosti práva

Při sledování programového cíle, kterým je posílení vymahatelnosti práva v České republice je především nutné omezit možnost korupčního jednání uvnitř justice samé.

KDU-ČSL společně s EDS proto budou prosazovat :

- 1) Výměnu všech předsedů a místopředsedů soudů všech stupňů, kteří se ztotožnili s předchozím zločinným, nelegitimním a zavrženíhodným režimem, svým členstvím v KSČ.
- 2) Odstranění nepřímého ovlivňování soudů moci výkonnou
 - za tímto účelem budou prosazovat přijetí nového znění Ústavy,
 - vybudování justiční samosprávy nezávislé na exekutivě
- 3) Znemožnění soudcům, bývalým členům KSČ, rozhodovat soudní pře, které mají svůj původ ve zločinech komunismu, jako jsou konfiskace, znárodnění a jiné druhy zabírání majetku včetně nespravedlivého věznění, znemožňování studia, zaměstnání, vyhánění z místa bydliště nebo vyhánění ze země a pod.
- 4) Zakotvení povinnosti podat kárnou žalobu na soudce, který nezajistil pro některou ze stran sporu její právo na spravedlivý proces podle Článku 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, nebo nepředložil Soudnímu dvoru Evropských společenství předběžnou otázku v případech předvídaných Smlouvou o založení Evropských společenství.
- 5) Vytvoření kárné komise pro rozhodování o kauzách kárného provinění soudců, která bude nově sestavována z jedné třetiny ze soudců, jedné třetiny z řad advokátů, notářů a soudních exekutorů, losovaných pro každý jednotlivý případ a z jedné třetiny z právníků vybraných státní správou.
- 6) Zakotvení povinnosti důsledně vymáhat regresní náhrady po všech soudcích, jejichž úřední postup a rozhodovací činnost zapříčinila, že Česká republika byla odsouzena k finančnímu plnění osobě poškozené.
- 7) Stanovení povinnosti soudům projednávat jednotlivé kauzy v takovém pořadí, v jakém byly soudům doručeny.

KDU-ČSL / EDS budou dále ve vztahu k činnosti justice prosazovat :

- 1) Stanovení spodní věkové hranice pro výkon povolání soudce na 40 let za splnění předpokladu předcházející desetileté praxe v advokacii.
- 2) Vytvoření jasného systému hodnocení práce soudců.
- 3) Vytvoření jednoznačných pravidel pro kariérní postup soudců.
- 4) Odstranění anonymity justice.

Stručné odůvodnění

k bodu 1)

Tyto osoby je nutné vyměnit z důvodu přerušení letitých korupčních vazeb, které si vytvářely již v dobách komunismu. Pod korupcí je třeba rozumět nejen přesun finančních prostředků jako odměny za služby, ale i samotné bezúplatné služby a protekce. Setrvávání těchto osob na jejich pozicích je veřejnosti známé a zároveň silně kritizované, navíc je demoralizující.

k bodu 2)

Jde o závažný systémový problém, kterého si občané většinou z hlediska jeho významu neuvědomují přesto, že byl veřejnosti již zpřístupněn hrubým vměšováním exekutivy do práce justice v civilní kauze Františka Oldřicha Kinského nebo v trestní kauze katarského prince zneužívajícího mladé dívky. Náprava problému bez úpravy Ústavy není možná na jedné straně a zároveň na straně druhé je po odstranění poručnickování Ministerstva spravedlnosti nutné vybudovat samotnou justiční správu.

k bodu 3)

Jde o velmi citlivou a obecně sledovanou otázku. Je zcela běžné, že kauzy mající svůj původ ve zločinech komunismu, páchaných na území Československa již od podzimu roku 1944 rozhodují soudci, členové bývalé KSČ, kteří se svým členstvím v KSČ s její politikou ztotožnili a navíc, pokud již sloužili v justici, byli zároveň oporami bývalého režimu. Nelze od takových lidí očekávat nezávislé (na ideologii KSČ) a nestranné rozhodování soudních případů, na jejichž podstatě se sami, byť nepřímo, podíleli. Možnost posuzování takových případů těmito lidmi silně nabourává důvěru občanstva v současné společenské zřízení.

k bodu 4)

V praxi se zcela běžně stává, že soudci zcela ignorují mezinárodní závazky České republiky vyplývající z mezinárodních smluv, které jsou součástí našeho právního řádu. Takovými základními závazky jsou jednak závazek zajistit každému účastníku sporu právo na spravedlivý proces, nebo ve sporech s komunitárním prvkem právo na předložení tzv. předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropských společenství, resp. jeho Soudu první instance Evropských společenství.

Porušení práva na zajištění spravedlivého procesu končí ve Štrasburku a následují finanční sankce dopadající na Českou republiku. Respektování práva na spravedlivý proces je základní podmínkou pro fungování právního státu. Musí být pro každého soudce notorií, která nepřipouští žádnou libovůli. Soudce, který selže v této otázce musí být bezpodmínečně sankciován skrze kárné řízení. Situace je obdobná i ve vztahu k právu účastníka řízení na jedné straně a povinnosti soudu na straně druhé, předložit tzv. předběžnou otázku. Opět, soudci musí být donuceni respektovat tuto svou povinnost, neb v opačném případě je přímo narušován jeden z cílů sledovaných Evropskou unií, postupně zajistit jednotný výklad práva Evropské unie / Evropských společenství na celém území Unie.

k bodu 5)

Díky vazbám, které si jednotliví soudci v justici vytvořili a díky současné právní úpravě jejich postavení ve společnosti je pozorován nárůst arogance soudců ve vztahu ke stranám sporu a dokonce i k vlastnímu právnímu řádu země. Soudce je dnes až na výjimky prakticky nedovolatelný. Jistou kontrolu nad ním poskytuje kárné řízení. Bohužel, i tento institut je korupcí ovlivnitelný. O kárných žalobách soudce si rozhodují soudci sami. Východiskem z dané situace je proto zařazení dalších, na justici nezávislých, právníků do kárných senátů. Tím by získal proces projednání kárné žaloby na objektivnosti.

k bodu 6)

Zde lze odkázat na argumentaci uvedenou k bodu 5 a 6.

k bodu 7)

Návrh vychází z mnoholetých zkušeností se stížnostmi občanů na machinace s pořadím projednávání kauz, které jsou soudcům předkládány k rozhodnutí. Jeví se být spravedlivé, zvláště po poslední novelizaci o.s.ř., aby soudy projednávaly jednotlivé kauzy postupně podle

jejich pořadí. Dodržování navrženého principu může být navíc sledovatelné přes internet podle spisové značky kauzy. Může jít o obdobný postup jako v případě kontroly činnosti katastrálních úřadů při vkladovém řízení.

K dalším návrhům KDÚ-ČSL / EDS

k bodu 1)

Minimální věk soudce navrhovaný na 40 let vychází z praktické zkušenosti s rozhodovací činností soudců. K posuzování některých kauz je zapotřebí nejen odborných znalostí, které lze získat studiem, ale i samotné lidské zkušenosti, která se dá získat pouze na základě prožitého života. Především při řešení otázek souvisejících s rodinnými vztahy nebo vztahy sousedskými se očekává, že věc bude rozhodovat osoba s již vytvořeným životním postojem, která se může opřít o vlastní životní zkušenosti. Požadavek předchozí advokátní praxe se opírá jednak o úpravu v jiných státech a zároveň o fakt, že advokáti jsou při výkonu jejich praxe vystaveni nutnosti osvojit si právní problematiku hned několika oblastí práva.

k bodu 2) a 3)

Jde o návrhy, které by mohly napomoci, pokud by byly realizovány, k posílení právní jistoty jednotlivých soudců ve vztahu k jejich povolání.

k bodu 4)

Tento programový návrh sleduje větší informovanost veřejnosti o způsobu rozhodování jednotlivého soudce. Rozsudek je sám o sobě veřejnou listinou a proto zde není důvod, proč neumožnit i širší veřejnosti, nejenom účastníkům řízení, se seznámit s důvody, na který je rozsudek založen.

V Hradci Králové dne 24. července 2009

Mgr. Jaroslav Č a p e k